

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 17 marca 2011

RPO-658709-II-702/10/MM

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Pismem z dnia 14 stycznia 2011 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Centralnego Zarządu Służby Więziennej o przedstawienie stanowiska w sprawie zabudowy kącików sanitarnych w celach mieszkalnych. W piśmie wskazano, że osoby pozbawione wolności, w licznych wnioskach kierowanych do Rzecznika, skarżą się na brak właściwej zabudowy kącików sanitarnych. Na problemy związane z niezapewnieniem intymności podczas korzystania z urządzeń sanitarnych przez osadzonych zwracają uwagę przedstawiciele Rzecznika podczas wizytacji jednostek penitencjarnych.

Zgodnie z § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493) *niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 Kodeksu.*

Obowiązek zapewnienia właściwych standardów w tym zakresie można dodatkowo wywieść z zawartych w art. 4 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego zasad wykonywania kary w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego, oraz zakazu poniżającego traktowania. Rzecznik stoi na stanowisku, że urządzenia sanitarne w celach wieloosobowych powinny być wydzielone w sposób zapewniający intymność przy wykonywaniu czynności higienicznych i załatwianiu potrzeb fizjologicznych. Tym samym

tylko pełna i trwała zabudowa kącika sanitarnego, tj. od podłogi do sufitu z zapewnieniem niezbędnej wentylacji grawitacyjnej, oddzielnej dla węzła sanitarnego i celi, daje gwarancję niekrepującego użytkowania urządzeń sanitarnych i jest zgodna z ideą humanitarnego wykonania kary.

Ponadto, mając na uwadze orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zaznaczyć należy, że korzystanie z otwartego kącika sanitarnego w sytuacji, gdy w celi przebywa więcej niż jeden osadzony, zostało uznane za poniżające traktowanie (por. wyrok z dnia 19 kwietnia 2001 r., skarga nr 28524/95). Potrzebę respektowania prywatności osadzonych podczas korzystania z kącika sanitarnego podnosi również w swoich zaleceniach Rec(2006)2 Komitet Ministrów do państw członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych.

W dniu 28 lutego 2011 r. do Biura RPO wpłynęła odpowiedź Biura Prawnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej w Warszawie z dnia 18 lutego 2011 r. W przedmiotowym piśmie wskazano, iż zarzut osadzonego umieszczonego w celi mieszkalnej z niezabudowanym kącikiem sanitarnym jest nieuzasadniony; podnosząc w dalszej części pisma, iż brak zabudowy kącików sanitarnych wynika z istniejącej sytuacji finansowej. Równocześnie poinformowano, że odgródzenie celi mieszkalnej od kącika sanitarnego za pomocą zasłon lub kotar foliowych, należy uznać za optymalne dla istniejącego stanu rzeczy.

Odnosząc się do pisma Centralnego Zarządu Służby Więziennej stwierdzić należy, iż zarzut osadzonego jest w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich uzasadniony i taka ocena zostanie przedłożona wnioskodawcy. Podane powyżej kryteria oceny będą również stosowane przy weryfikacji tożsamyh zarzutów innych osadzonych.

Rzecznik Praw Obywatelskich dostrzega pewien postęp w dokonywaniu zabudowy kącików sanitarnych w starszych jednostkach penitencjarnych, gdzie głównie ten problem występuje, jednakże jest on niesatysfakcjonujący. Trzeba zauważyć, iż - co wielokrotnie podkreślał w swoich orzeczeniach Europejski Trybunał Praw Człowieka - ograniczona ilość środków finansowych nie może być uzasadnieniem dla umieszczania osób pozbawionych wolności w warunkach poniżającego czy innego nieludzkiego traktowania (por. wyrok z dnia 01.03.2007 r., skarga nr 72967/01).

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z prośbą o przedstawienie planu działań zmierzających do zapewnienia we wskazanym zakresie właściwych warunków pobytu w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Łosur, wyznany szacunku

Jana Filip